

Opdrachtgeversauteursrecht

Als gevolg van een recent arrest van het Gerechtshof in Amsterdam is er sprake van een belangrijke ontwikkeling in het auteursrecht. In deze column bespreek ik eerst de gebruikelijke situatie en daarna de recente ontwikkeling die een belangrijke uitzondering hierop betekent.

Het auteursrecht beschermt vooral 'creatieve' werken zoals het uiterlijk van producten, kunst, foto's, literatuur maar ook de lay-out van een website en software. De rechthebbende is bevoegd om te bepalen wat er met het 'werk' gebeurt en kan aan het gebruik daarvan door derden (financiële) voorwaarden stellen.

Opdrachtgever versus maker

Indien u als opdrachtgever aan een derde bijvoorbeeld de opdracht geeft om voor u een nieuwe huisstijl te ontwerpen of bijvoorbeeld het uiterlijk van een design tafel, heeft u met het auteursrecht te maken. De auteurswet bepaalt dat niet u als opdrachtgever, maar deze derde, 'de maker' auteursrechthebbende is. Hierover bestaat in de praktijk regelmatig onduidelijkheid. De opdrachtgever gaat er regelmatig van uit door betaling rechthebbende te zijn geworden op het vervaardigde.

Zo werkt het niet. Op grond van de Auteurswet is en blijft de ontwerper zelf auteursrechthebbende tenzij deze expliciet (en schriftelijk) de auteursrechten aan de opdrachtgever overdraagt. Uiteraard mag u als opdrachtgever er altijd vanuit gaan dat u een licentie verkrijgt, namelijk tot het gebruik dat u wenst te maken en met elkaar heeft afgesproken. In het geval van een nieuwe huisstijl meestal wereldwijd en voor onbepaalde tijd.

Toestemming

Wanneer u enkel toestemming heeft verkregen voor gebruik van het vervaardigde in Nederland en dit gebruik wenst uit te breiden naar het buitenland, dient de ontwerper hiervoor toestemming te verlenen. De ontwerper kan hieraan financiële voorwaarden verbinden. Als opdrachtgever is het dan ook het meest wenselijk de auteursrechten over-

gedragen te krijgen. Voor de auteursrechthebbende daarentegen is het verlenen van beperkte licenties nu juist de manier om het werk zo goed mogelijk te exploiteren.

Onlangs heeft het Hof Amsterdam bepaald dat de opdrachtgever wél als auteursrechthebbende kan hebben te gelden namelijk bij op industriële of ambachtelijke wijze vervaardigde voorwerpen, waaronder ook vormgeving, die in opdracht zijn/is ontworpen met het oog op de vervaardiging en verhandeling ervan door de opdrachtgever.

Dat is een grote verandering! Dat betekent bijvoorbeeld dat wanneer u een verpakking in opdracht laat ontwerpen niet langer de ontwerper, maar u, de opdrachtgever, als auteursrechthebbende heeft te gelden. Vereist is wel dat deze verpakking als standaardmodel is ontworpen en bedoeld is aldus te worden verhandeld.

Belangrijke ontwikkeling

Voor opdrachtgevers is dit een heel belangrijke ontwikkeling; de rollen zijn immers omgedraaid en met de betaling van het overeengekomen honorarium kan de opdrachtgever naar eigen inzicht over de auteursrechten beschikken. Deze 'regel' geldt overigens alleen als er geen afwijkende afspraken zijn gemaakt door middel van een 'andersluidend beding'. Oftewel, partijen kunnen van dit opdrachtgeversauteursrecht afwijken.

Algemene voorwaarden

In veel gevallen zal (standaard) van zo'n afwijking sprake zijn. Veel ontwerpers/vormgevers werken met algemene voorwaarden waarin dergelijke bedingen standaard zijn opgenomen of informeren de opdrachtgever in de offerte/opdrachtbevestiging over gemaakte afspraken ten aanzien van het

auteursrecht. Ontwerpers moeten er uiteraard voor zorgen e.e.a. goed vast te leggen. Wordt er namelijk niets over het auteursrecht geregeld dan betekent dit naar het huidige recht dat de ontwerper zijn auteursrechten kwijt kan zijn aan de opdrachtgever. Een belangrijke ontwikkeling die de komende tijd naar verwachting tot veel nieuwe rechtspraak zal kunnen leiden, vooral ten aanzien van de vraag wanneer er sprake is van een rechtsgeldig 'afwijkend beding'.

Els Doornhein

Mr Els Doornhein is gespecialiseerd in het recht van Intellectuele Eigendom en houdt zich bezig met de juridische begeleiding van uitvinders